

A keresztyén alázatosság

Eredeti elhangzás dátuma: 1918. augusztus 21. Szentháromság ünnepe utáni 12. vasárnap

Helyszín: Arnót

Közzétéve a „Válogatás 1915-1968” sorozatban: Szentháromság ünnepe utáni 14. vasárnap

Alapige: Ap.Csel. 10:23b-33

Másnap pedig elméne Péter ő velök, és a Joppébeli atyafiak közül is némelyek együtt menének ő vele. És másnap eljutának Cézaréába. Kornélius pedig várja vala őket, egybegyűjtván rokonait és jó barátait. És lőn, hogy amint Péter beméne, Kornélius elébe menvén, lábaihoz borulva imádá őt. Péter azonban felemelé őt, mondván: Kelj fel; én magam is ember vagyok. És beszélgetve vele, belépett, és találá sokakat egybegyűlve; És monda nékik: Ti tudjátok, hogy tilalmas zsidó embernek más nemzetbelivel barátkozni, vagy hozzámenni; de nékem az Isten megmutatá, hogy senkit se mondjak közönséges, vagy tisztátalan embernek: Annak okáért ellenmondás nélkül el is jöttem, miután meghívtattam. Azt kérdem azért, mi okból hivattatok engem? És Kornélius monda: Negyednaptól fogva mind ez óráig bőjtöltem, és kilenc óraker imádkozám az én házamban; és ímé egy férfiú álla meg előttem fényes ruhában, És monda: Kornélius, meghallgattatott a te imádságod, és a te alamizsnáid emlékezetbe jutottak Isten előtt. Küldj el azért Joppéba, és hívasd magadhoz Simont, ki Péternek neveztetik; ez Simon tímár házában van szálláson a tenger mellett: ő, minekutána eljő, szól néked. Azonnal azért küldöttem hozzád; és te jól tetted, hogy eljöttél. Most azért mi mindnyájan az Isten előtt állunk, hogy meghallgassuk mindazokat, amiket Isten néked parancsolt.

Ugye Ti is vagytok úgy, kedves Testvéreim, hogy ha valami kedves vendéget vártok, akkor olyan izgalmas öröm fog el Benneteket az utolsó órákban? Amíg a házat tisztogatjuk, az udvart söpörjük, szóval amíg a portánk kicsinosítása, a látogatásra való előkészülés leköti a figyelmünket, addig csak nyugodtan vagyunk, de amikor már el van készítve minden, amikor már ünneplőbe öltözött nemcsak a ház, hanem a háznép is, akkor egyszerre csak meglep minket a várakozás izgalmas öröme. Ki-kinézünk, nem jönnek-e már? El-elábrándozgatunk, hogy de jó is lesz majd, ha megérkezik, mi mindent fogunk csinálni? Ilyen lelkiállapotban lehetett Kornélius, a százados is, mikor Pétert várta. A negyedik napja már, hogy a látomása volt. Négy napja már, hogy elmentek a katonái. Mi mindenben mehetett keresztül azóta? A házat kicsinosíttatni, a rokonokat és barátokat meghívni, mennyi boldog szaladgálás, izgalom! De most már a ház is rendben van, minden ragyog a rendtől és tisztaságtól. A rokonai és jóbarátai

is együtt vannak már, minden készen várja a nap hőjét, Pétert; Még senki sem ismeri őt, találgatják, ugyan milyen lesz, ugyan mit fog mondani? Bizonyos mértékben félnek is tőle, hisz az Isten küldi Pétert! Számolgatják, most itt lehetnek már, most pedig erre járnak már... Végül jön a hír: jönnek már. Valami jóleső izgalom fut végig a várakozókon. Mindenki szeretné látni, – de a család, a rokonok s a jóbarátok bent maradnak a szobában; csak a ház ura, Kornélius, aki kimegy elébük a kapuhoz. 10 ember áll előtte, Péter, 6 joppébeli atyafi és a három küldönc. Ugyan melyik lehet Péter? Bizonytal az az erőteljes ember, kinek alakjáról az út porán keresztül is ragyog a fenség. Odamegy hozzá, s térde esik előtte, lábaihoz borul, s imádkozásra nyílik ajaka; forrón bugyognak ajkán a hálaadás, magasztalás áhítatos szavai. Kornélius, a díszruhájában még szebb, még daliásabb, még előkelőbbnek látszó. A testőrkapitány a lábaihoz borul és forró imádságot mond Péterhez! egy egyszerű halászszerberhez, egy a hosszú út porától belepert útszéli vándorhoz! Óh, milyen alázat! Péter nem is bírja elviselni; nem tiltakozik először, lassúnak találja a szót, hamarabb visz célhoz a tett: megragadja Kornéliust, fölemeli a földről, s csak azután szól: Kelj fel; én magam is ember vagyok. Ez meg milyen alázat Pétertől! Gondoljátok csak meg, hogy milyen nagy lehetett Péter kísértése arra, hogy a nagyot, a híreset játssza, hogy elfogadja Kornélius hódolatát, s csak leereszkedő kegyességgel szóljon hozzá. Egyházlátogató körúton van. Amerre csak jár, mindenütt csodákat tehet. Isten kegyelméből Liddában 8 esztendeje ágyban fekvő gutaütöttet gyógyít, Joppében halottat támaszt fel. Körülötte népek csodálkozó moraja zúg, amerre jár, terjed a hit, megtérnek az emberek, s még a hitetlenek is tisztelettel tekintenek reá: itt jön a csodákat tevő Péter. Azután meg egy előkelő testőrkapitány kéreti magához, s még hozzá most le is borul előtte, s így imádja őt. Óh, hány embernek a fejébe szállott volna ez a sok dicsőség! Hány ember hagyta volna ott maga előtt térdelni Kornéliust, hiszen oly jól esik neki, amikor magasztalják őt, oly kellemesen érzi magát az ünnepeletetésben. Ez a Péter az, aki máskor annyira fölötte érezte magát még a tanítványoknak is, aki többször vitatkozott a tanítványokkal, hogy ki a nagyobb közülük, aki nagycsütörtök estéjén olyanannyira jobbnak és erősebbnek érezte magát a többi tanítványoknál, hogy azt merte mondani „Ha mindnyájan megbotránkoznak is, de én nem.” (Márk 14:29). Péter, íme, most, amikor ölébe hullana a dicsőség koszorúja, amikor a legnagyobb lehetett volna anélkül, hogy csak az ujját is megmozdítsa érette, ő akkor dobja el magától a dicsőséget: „Kelj fel; én magam is ember vagyok”.

Két alázatos ember találkozásáról szól ez a történet. Testvéreim! Ugyan mi tanította meg őket ilyen alázatosságra?

Mi tette ilyen alázatosá Kornéliust, a katonát? Hisz a katona csak felfelé, a feljebbvalóival szemben tud fejet hajtani és alázatos lenni, lefelé, az alattvalóival szemben mindig csak parancsolni tud. Pedig Kornélius nem csak Péterrel szemben volt ilyen alázatos. Azt olvastuk a múlt vasárnap róla, hogy az alattvalóival szemben is így alázatos volt, elmondott pl. nekik mindent a látomásáról. Tudjátok-e mi tette őt ilyen alázatosá? Az, hogy lelkiismereti emberként élt, vagyis hogy élő a lelkiismerete. Kornélius nem altatta el a lelkiismeretét, nem alkudozott vele, nem akarta megvesztegetni, hogy néha napján hunyja be a szemét, hadd csinálhassa meg ezt vagy azt a kis gyarlóságot. Kornélius nem szépítgette a bűneit, nem mondta rájuk, hogy az csak emberi gyarlóság, hogy az csak olyan természetes dolog, amin nem is kell gondolkodni, meg hogy csak olyan hiba, amiről nem tehet, hogy olyan körülmények között nem tehetett másként, hogy más is csak így cselekedett volna. Kornélius nevén nevezi a bajt: minden, amibe a lelkiismerete nem egyezett bele, minden amiben csak egy kis lelkiismereti furdalást is érzett, az mind bűn! Így ismerte meg ő a maga gyarlóságát, így lett azután elégedetlen önmagával és boldogtalan minden vagyona, rangja, s jó hírneve dacára is. A városban nagyra becsülték őt méltóságáért, s azért a nagy adakozó szeretetéért, amiért annyi alamizsnát osztogatott szét a nép között. A katonái rajonghattak érte, mint rendkívüli jó emberért... De ő tudta, hogy nem olyan, mint amilyennek kellene lenni. Magánéletének, s az emberektől nem látható lelki életének sok-sok bűnét látva... erős meggyőződése volt: én bűnös ember vagyok. S amint a saját életében a legfontosabbnak a lelket tartotta, azt nézte másoknál is mindig – nem a vagyon, születés, ruha, termet és más ilyen külső dolgok után ítélte meg a másikat, hanem a lelke szerint. S óh, mennyiszor tapasztalhatta, hogy a legegyszerűbb közkatona durva ruhája alatt élő léleknek is mily sokszor vannak oly nemes vonásai, amilyenek az ő lelkének még nincsenek birtokában, óh, mily megszégyenítő tapasztalatok voltak ezek. De ezek árán tanult meg alázatos lenni!

És így tanult meg Péter is. Péter is azóta lett alázatos, amióta nagycsütörtök éjszakáján kiment a főpapi udvarból és keservesen sírt azon, hogy mily nyomorult is volt, megtagadta háromszor is az Urat. Pál apostol is azóta tudta elmondani, az oltári szent leckében azt az alázatos vallomását, hogy az apostolok között a legkisebb, amióta Damaszkuszban furdalni kezdte a lelkiismeret, hogy üldözte Krisztus anyaszentegyházát.

Keresztyén alázatosságra nem is nevelhet más, minket sem, mint a lelkiismereti élet. Alázatosságra nevelhet minket más is; például szolgálai állapot. Aki szolgasorba kerül, az kénytelen megtanulni az alázatosságot, különben nem fogadja fel őt senki. De megtaníthat minket az önzés is: a feljebbvalóinkkal, vagy azokkal szemben, akikre rá vagyunk szorulva

milyen alázatosak tudunk lenni! Meg azután belénk is lehet nevelni az alázatosságot. Jó szülő már kis korától kezdve bele neveli a gyermekébe, hogy senkit se nézz le, mindenkivel szemben legyél udvarias, előzékeny, alázatos!! Csakhogy, Testvéreim, mindaz az alázat, ami így kívülről kerül reánk, s nem belsőnkől jön elő – minden kényszerítés nélkül, mint a keresztyéni alázat –, mondom, minden ily alázat csődöt mond, ha alapos próbára teszik. A szolga urával, az alattvaló a feljebbvalójával szemben hétrét görnyed, amíg látja, de a háta mögött megszólja, lebecsmérli, kigúnyolja, vagy tán még ököllel is megfenyegeti; az önzés által tanított alázatosság is csak addig tart, amíg rászorulunk az illetőre, mihelyt azonban nincs szükségünk rá, hamar keresztül nézünk a feje fölött, mintha észre sem vesszük. A szülők által belénk szoktatott alázatosság is csak addig tart, amíg velünk egyenrangúakkal érintkezünk, de vezesd csak az ilyen személyt fogház-viselt emberhez, kezét fog-e vajon vele?

Kedves Testvéreim! Vizsgálja meg magát minden ember, hogy vajon alázatos-e? Nincs a faluban senki, akit lenézel? Ha nincs – de lelkedre felelj! –, akkor jól van, alázatos vagy Te is. De ha van csak egy is, már akkor fennhéjázó vagy. De vizsgálj meg magad, Testvérem, abban a tekintetben is, hogy miért vagy Te alázatos másokkal szemben? Önzésből, haszonlesésből, talán rá vagy szorulva a másikra? Vagy csak szokásból? Szóval külső okokból és nem a lelked kényszerít arra? Akkor nem keresztyéni az alázatod. Ha majd Te is élsz lelkiismereti életet, ha majd Te is fogod érezni, hogy milyen bűnös vagy, s hogy mennyivel kevesebb bünt látni máson, ha majd a lelkiismereted Téged is arra a vallomásra kényszerít, mint Pál apostolt – a bűnösök között pedig első vagyok én –, ha majd belátod, hogy Téged is csak a Krisztus váltságáhalála üdvözíthet, akkor megtanulsz keresztyéni módra alázatos lenni. Mert a keresztyéni alázat ott fakad a Krisztus keresztfája tövében a bűnbánat talajából.

Még csak annak a meggondolására hívom fel a figyelmeteket, hogy ugyan boldogság-e alázatosnak lenni? Bizony ott, ahol a velünk szemben álló fennhéjázó, gőgös, s mi alázatoskodunk előtte, ott igen keserű érzés lázadozik bennünk. De nézzétek csak meg Kornélius történetét! Milyen boldogságot hoz az ő házába az alázat! Hogyan eltöröl minden társadalmi különbséget! Milyen jó barátok lesznek ott a kapuban mindjárt a kapitány és a tanítvány? Mily bizalmasan beszélgetve mennek be a házba! Mily egyszerű közvetlenséggel, minden cicoma nélkül beszél Péter és Kornélius is a maga látomásáról. Látjátok! Ilyen boldog lenne a mi alázatos életünk is, ha mindnyájan alázatosak lennénk!

Legyünk hát mindnyájan, mindenkivel szemben alázatosak, s legyen a mi alázatunk a Krisztus keresztfája tövében a bűnbánat talajából fakadó keresztyéni alázat. Ámen.

Óh, de gögös, elbizakodott teremtések vagyunk is mi, Urunk Istenünk! Ha csak valamink van, ha csak valamennyivel látszunk is különbnek, mint más, azonnal beférkőzik lelkünkbe a fennhéjzás ördöge. Óh, hányan vannak, kiket lenézünk, megvetünk, pedig talán rossz szokásaikkal is szebb tulajdonságaik is vannak, mint nekünk; s hányan vannak, akikkel szemben csak mutatjuk az alázatosságot, de nem érezzük, sőt sokszor épp megvetést táplálunk irántuk, s csak önző haszonlesésből képmutatóskodjuk az alázatosságot.

Óh, Urunk, bocsáss meg nekünk Szent Fiadért, a mi Urunk Jézus Krisztusért, minden mi fennhéjzásunkat, s törd azt össze a Te hatalmaddal. Rántsd le lelkünkről a leplet, s mutasd meg minden takaró alatt a mi bűneinket, hogy lássuk, milyen hitványak vagyunk mi. Számláld össze velünk a mi bűneinket, hogy lássuk, mennyivel több van rajtunk, mint amennyit máson látunk, hogy így kénytelenek legyünk különbnek tartani másokat magunknál, s így alázatosá lenni Te előtted, s embertársaink előtt is. S tanítsd meg, Urunk, nagyon kérünk, alázatosságra különösen azon népeket, akik most harcban állanak egymással, hogy ne kutassák többé fennhéjzva, hogy ki a hibásabb abban, hogy ilyen véres idő ránk jött, hogy vélt igaz ügyének gögijében ne várja egyik sem, amíg a másik térdre hullva könyörög előtte kegyelemért, hanem bűneik tudatában alázatos lélekkel siessenek egymás megértésére, hadd jöjjön el már egyszer ránk a sóvárgón várt béke ideje.

Legyen a Te kegyelmed, Urunk Istenünk, mivelünk, mint volt az elmúlt héten, e napon is, az új héten is. Köszönjük az esőt, amit adtál nekünk. Adj áldást fáradozásainkra, hiszen a mindennapi kenyérért harcolunk. Adj a munkához erőt, s óvd meg a mi szeretteinket is minden kárvallástól. Alázatos lélekkel kérünk, Szent Fiad, a mi megváltó Úr Jézus Krisztusunk nevében.

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben...